

KOKYBINIS TYRIMAS
METODINIŲ IŠTEKLIŲ ANALIZĖ
VILNIAUS KOMUNALINIŲ PASLAUGŲ MOKYKLOJE

Tyrimą atliko: kokybinio tyrimo darbo grupė

Vilnius, 2017

TYRIMO METODIKA

Tikslas – atskleisti, kaip Vilniaus komunalinių paslaugų mokyklos metodinius išteklius vertina mokyklos darbuotojai.

Uždaviniai:

Išnagrinėti kaip Vilniaus komunalinių paslaugų mokyklos darbuotojai vertina mokyklos:

1. apsirūpinimą metodiniais ištekliais;
2. metodinių išteklių šiuolaikiškumą;
3. metodinių išteklių pakankamumą;
4. metodinių išteklių prieinamumą.

Respondentai. Tyrime dalyvavo 22 Vilniaus komunalinių paslaugų mokyklos darbuotojai: 12 profesijos mokytojų, 1 bibliotekininkė, 1 socialinė pedagogė, 8 mokytojai.

Tyrimo instrumentas. Buvo naudojama anketa, kurią sudarė 14 teiginių. Tyrimo dalyviai prie kiekvieno teiginio turėjo pažymėti atsakymo variantą, kuris labiausiai atspindi respondento požiūrį. Naudota anoniminė anketa – mokyklos darbuotojai nenurodė savo vardo ir pavardės.

Data. Tyrimas vyko 2017 m. balandžio mėnesį.

REZULTATŲ APŽVALGA

Tam, kad šiandieninis mokytojas galėtų tinkamai, oriai ir profesionaliai dirbti su mokiniais, būtini profesiniai-pedagoginiai mokytojų įgūdžiai: skaitmeninės žinios (technologiniai veiksmai, koncepcijos ir teorijos), planavimas ir vadyba, praktika klasėje, profesinis tobulėjimas ir socialiniai bei etiniai aspektai. Tam įgyti pasitelkiami mokyklos turimi metodiniai bei materialiniai ištekliai. O rezultatų kokybei didelės įtakos turi išteklių racionalus panaudojimas, prieinamumas kiekvienam mokyklos bendruomenės nariui, paskirstymo skaidrumas.

2017 m. balandžio mėnesį surengtoje anoniminėje apklausoje, siekiant įvertinti Vilniaus komunalinių paslaugų mokyklos metodinius išteklius, buvo apklausti 22 Vilniaus komunalinių paslaugų mokyklos darbuotojų. Tų pačių metų vasario mėnesį, atliekant metodinių išteklių analizę, buvo apklausti 56 Vilniaus komunalinių paslaugų mokyklos mokiniai. Gauti rezultatai bus panaudoti apibendrinant metodinių išteklių kokybinį tyrimą.

Tyrimui atlikti buvo naudojama anoniminė anketa, kurią sudarė 14 teiginių (1 priedas).

Tyrimo respondentų buvo prašoma pasirinkti atsakymo variantą labiausiai atspindintį respondento požiūrį ir pažymėti jį: 1 = Tikrai pritariu, 2 = Didžiąją dalimi pritariu, 3 = Didžiąja dalimi nepritariu, 4 = Visiškai nepritariu. Tyrime buvo laikoma, kad atsakymų variantai „Tikrai pritariu“ ir „Didžiąja dalimi pritariu“ laikomi teigiamu vertinimu, o atsakymų variantai „Didžiąja dalimi nepritariu“ ir „Visiškai nepritariu“ laikomi neigiamu vertinimu.

Pirmiausia buvo siekiama išsiaiškinti, kaip respondentai vertina mokyklos apsirūpinimą metodiniais ištekliais. Mokyklos darbuotojų buvo prašoma atsakyti, ar:

1. metodiniams ištekliams įsigyti skiriama pakankamai finansų;
2. pedagoginio personalo dalyvavimas rengiant metodinius išteklius yra pakankamas;
3. turimi metodiniai ištekliai naudojami efektyviai;
4. bendradarbiavimas su kitomis institucijomis apsirūpinant metodiniais ištekliais yra pakankamas.

Respondentų atsakymai pateikti 1 lentelėje.

Teiginiai	Darbuotojų pasirinkimai (%)			
	Tikrai pritariu	Didžiąja dalimi pritariu	Didžiąja dalimi nepritariu	Visiškai nepritariu
Metodiniams ištekliams įsigyti skiriama pakankamai finansinių išteklių	14	86	0	0
Pedagoginio personalo dalyvavimas rengiant metodinius išteklius yra pakankamas	64	32	4	0
Turimi metodiniai ištekliai panaudojami efektyviai	86	14	0	0
Bendradarbiavimas su kitomis institucijomis apsirūpinant metodiniais ištekliais yra pakankamas	9	82	9	0

1 lentelė. Apsirūpinimas metodiniais ištekliais.

Iš aukščiau pateiktų atsakymų matome, kad mokyklos darbuotojai apsirūpinimą metodiniais ištekliais vertina pozityviai – visų darbuotojų nuomone metodiniams ištekliams įsigyti skiriama pakankamai finansinių išteklių. Pedagoginio personalo dalyvavimas rengiant metodinius išteklius respondentų nuomone yra pakankamas, tačiau 1 darbuotojas su šia nuomone didžiąja dalimi nesutinka. Visi apklausoje dalyvavę darbuotojai nurodė, kad turimi metodiniai ištekliai panaudojami efektyviai. Bendradarbiavimas su kitomis institucijomis apsirūpinant metodiniais ištekliais yra pakankamas, 2 darbuotojai (9 proc.) nurodė, kad didžiąja dalimi su šiuo teiginiu nesutinka.

Toliau buvo siekiama išsiaiškinti, kaip mokyklos darbuotojai vertina metodinių išlaidų šiuolaikiškumą. Mokyklos darbuotojų buvo prašoma atsakyti ar:

1. turimi metodiniai ištekliai atitinka šiuolaikinėms technologijoms ir mokymo metodams;
2. turimi metodiniai ištekliai atitinka teikiamoms mokymo programoms;
3. yra parengtos metodinės medžiagos skirtos mokytis nuotoliniu būdu.

Teiginiai	Darbuotojų pasirinkimai (%)			
	Tikrai pritariu	Didžiąja dalimi pritariu	Didžiąja dalimi nepritariu	Visiškai nepritariu
Turimi metodiniai ištekliai atitinka šiuolaikinėms technologijoms ir mokymo metodams	32	27	41	0
Turimi metodiniai ištekliai atitinka teikiamoms mokymo programoms	64	27	9	0
Yra parengtos metodinės medžiagos skirtos mokytis nuotoliniu būdu	23	50	27	0

2 lentelė. Metodinių išteklių šiuolaikiškumas.

Iš respondentų atsakymų galima matyti, kad didžioji dalis mano, jog mokyklos turimi metodiniai ištekliai nėra šiuolaikiški: net 41 procentas (9 darbuotojai) nurodė, kad didžiąja dalimi nepitaria teiginiui „Turimi metodiniai ištekliai atitinka šiuolaikinėms technologijoms ir mokymo metodams“, 9 procentai (2 darbuotojai) didžiąja dalimi nepitaria teiginiui „Turimi metodiniai ištekliai atitinka teikiamoms mokymo programoms“, 27 procentai (6 darbuotojai) didžiąja dalimi nepitarė, kad mokykla parengusi metodinę medžiagą skirtą mokytis nuotoliniu būdu.

Kitas blokas teiginių buvo skirtas išsiaiškinti kaip respondentai vertina metodinių išteklių pakankamumą. Mokyklos darbuotojų buvo prašoma atsakyti ar:

1. mokinių aprūpinimas mokymosi priemonėmis pakankamas;
2. metodinių priemonių mokytojams yra pakankamai;
3. vaizdinių mokymo priemonių yra pakankamai.

Teiginiai	Darbuotojų pasirinkimai (%)			
	Tikrai pritariu	Didžiąja dalimi pritariu	Didžiąja dalimi nepitariu	Visiškai nepitariu
Mokinių aprūpinimas mokymosi priemonėmis pakankamas	64	27	9	0
Metodinių priemonių mokytojams yra pakankamai	86	14	0	0
Vaizdinių mokymo priemonių pakankamumas	91	9	0	0

3 lentelė. Metodinių išteklių pakankamumas.

Atsakymai rodo, kad mokinių aprūpinimą mokymosi priemonėmis mokyklos darbuotojai vertina kaip pakankamą, tačiau 2 darbuotojai (9 proc.) nurodė, kad didžiąja dalimi su šiuo teiginiu nesutinka. Mokytojų aprūpinimą metodinėmis priemonėmis, kaip ir vaizdinėmis mokymo priemonėmis, visi respondentai mano esant pakankamą.

Galiausiai buvo siekiama išsiaiškinti, metodinių išteklių prieinamumą. Respondentams buvo pateikti keturi teiginiai:

1. biblioteka pajėgi priimti visus pageidaujančius mokinius;
2. biblioteka moderni, šiuolaikiška;
3. sukurtos galimybės pasidaryti metodinės medžiagos kopijas;
4. mokytojams ir mokiniams sudarytos galimybės pasinaudoti metodine medžiaga kompiuteriniuose tinkluose.

Teiginiai	Darbuotojų pasirinkimai (%)			
	Tikrai pritariu	Didžiąja dalimi pritariu	Didžiąja dalimi nepritariu	Visiškai nepritariu
Biblioteka pajėgi priimti visus pageidaujančius mokinius	100	0	0	0
Biblioteka moderni, šiuolaikiška	14	82	4	0
Sukurtos galimybės pasidaryti metodinės medžiagos kopijas	18	82	0	0
Mokytojams ir mokiniams sudarytos galimybės pasinaudoti metodine medžiaga kompiuteriniuose tinkluose	100	0	0	0

4 lentelė. Metodinių išteklių prieinamumas.

Pagal 4 lentelėje pateiktus atsakymus matome, kad visi tyrimo respondentai net 100 procentų mano, jog biblioteka pajėgi priimti visus pageidaujančius mokinius, mokytojams ir mokiniams sudarytos galimybės pasinaudoti metodine medžiaga kompiuteriniuose tinkluose bei mokykloje sukurtos galimybės pasidaryti metodinės medžiagos kopijas. Bibliotekos modernumą, šiuolaikiškumą mokyklų darbuotojai įvertimo 96 proc. teigiamai, 4 procentai (1 respondentas) šiam teiginiui didžiąja dalimi nepritarė.

IŠVADOS

Apibendrinus metodinių išteklių analizės Vilniaus komunalinių paslaugų mokykloje rezultatus, galime daryti išvadas, jog:

1. 97 procentai Vilniaus komunalinių paslaugų mokyklos darbuotojų mokyklos apsirūpinimą metodiniais ištekliais vertina teigiamai;
2. 74 procentai Vilniaus komunalinių paslaugų mokyklos darbuotojų mokyklos metodinių išteklių šiuolaikiškumą vertina teigiamai, tačiau net 26 procentai respondentų nurodė, kad didžiąja dalimi nepritaria tam, kad mokyklos metodiniai ištekliai šiuolaikiški;
3. 97 procentai Vilniaus komunalinių paslaugų mokyklos darbuotojų mokyklos metodinių išteklių pakankamumą vertina teigiamai;
4. 99 procentai Vilniaus komunalinių paslaugų mokyklos darbuotojų mokyklos metodinių išteklių prieinamumą vertina teigiamai.

APIBENDRINIMAS

Metodinių išteklių šiuolaikiškumas – be galo svarbus, kuriant bendrą viziją apie tai, ko bus reikalaujama iš rytojaus švietimo darbuotojų o taip pat ir specialistų, kuriuos rengia profesinio mokymo mokykla. Šis kriterijus mums atskleidžia, kokiais būdais mokytojai į savo veiklą klasėse galėtų integruoti XXI-ojo amžiaus įgūdžius, įrankius ir mokymo strategijas, ir nustatyti, kokią veiklą jie galėtų pakeisti ir (arba) kokiai veiklai teikti mažesnę reikšmę. Šiuolaikiški, modernūs, aktualūs, atliepiantys laiko dvasią ištekliai gali padėti stiprinti mokytojų bei mokinių savigarbą ir pasitikėjimo savimi profesinėje srityje jausmą, visų pirma įgyvendinant profesinio mokymo(-si) bei tobulinimo (-si) iniciatyvas.

Šiandien mokytojui keliami aukšti reikalavimai, skatinantys sistemingai lavinti ir tobulinti profesionalius įgūdžius, asmeninius gebėjimus. Iš mokytojo tikimasi, kad jis sugebės kryptingai naudoti informacijos ir ryšių technologijų įrankius (IRT) įvairioms auditorijos ir mokymo aplinkybėms tuo pat metu tvirtai laikantis bendravimo taisyklių, vadovautis gerą patirtimi, susijusia su internetinės informacijos ir intelektinės nuosavybės naudojimu, kūrybiškai naudoti informacines komunikacines technologijas siekdamas individualizuoti jų mokomų dalykų mokymo ir mokymosi turinį, parengti elektroninę ir internetinę mokymosi medžiagą, taikyti modernius, interaktyvius mokymo (-si) būdus, IRT ir projektais paremtą mokymą bei metodikas ir integruoti juos į mokomo dalyko turinį.

2017 m. vasario ir balandžio mėnesiais atlikta Metodinių išteklių analizė, kurios metu buvo apklausti 22 Vilniaus komunalinių paslaugų mokyklos darbuotojai ir 56 mokiniai atskleidė, kad Vilniaus komunalinių paslaugų mokyklos bendruomenė – darbuotojai ir mokiniai labai palankiai vertina mokyklos turimus metodinius išteklius: tai, kaip mokykla jais apsirūpinusi, kiek jie prienami ir pakankami kiekvienam bendruomenės nariui. Gauti rezultatai, be abejonės, nuteikia pozityviai. Tačiau labai svarbu atkreipti dėmesį į kriterijų – metodinių išteklių šiuolaikiškumas, kurio du iš trijų nurodytų požymių nebuvo įvertintas taip palankiai tiek mokinių atsakymuose, tiek ir darbuotojų:

1. 54 procentai visų respondentų mano, kad mokyklos turimi metodiniai ištekliai atitinka šiuolaikinėms technologijoms ir mokymo metodams, tačiau likusioji dalis – **46** procentai su šia nuomone linkę nesutikti;
2. 76,5 procentai respondentų teigiamai įvertino mokyklos turimą metodinę medžiagą skirtą mokytis nuotoliniu būdu, tačiau **23,5** procentai su tuo nesutinka.

REKOMENDACIJOS

1. Iš naujo įsivertinti metodinių išteklių atitiktį šiuolaikinėms technologijoms bei mokymo metodams.
2. Nustatyti silpniausią metodinių išteklių kontekstą, juo remiantis nustatyti prioritetus ir pagal juos siekti metodinių išteklių atnaujinimo.
3. Atnaujinti turimą ir parengti trūkstamą metodinę medžiagą skirtą mokytis nuotoliniu būdu.